

Publiekssamenvatting

Plan van Aanpak Gepaste Zorg

ADHD of ‘gewoon’ druk? Voor alle kinderen gepaste zorg!

Kinderen kunnen om allerlei redenen - een medische oorzaak, omstandigheden in het gezin of in de samenleving - druk gedrag vertonen. Het is aan ouders, leerkrachten en zorgverleners om hen zo goed mogelijk te begeleiden. Zodat zij hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen en naar beste vermogen kunnen meedoen in de maatschappij. Partijen in de zorg, het onderwijs en de overheid werken samen aan gepaste zorg voor kinderen met druk gedrag, impulsief gedrag of concentratieproblemen. Zij hebben hiervoor een intentieverklaring getekend en een concreet Plan van Aanpak Gepaste Zorg gemaakt. Uitgangspunten in dit plan zijn: minder focus op wat een kind *heeft*, maar op wat het *kan*, minder medicatie (waar mogelijk), en meer gepaste zorg en begeleiding.

Per 1 augustus 2014 is [passend onderwijs](#) van start gegaan. Per 1 januari 2015 is de nieuwe [Jeugdwet](#) van kracht. Beide streven ernaar alle kinderen in Nederland gezond en veilig te laten opgroeien en ontwikkelen. ‘Demedicalisering’ is als duidelijke doelstelling opgenomen in de Jeugdwet. In het advies ‘ADHD: medicatie en maatschappij’ (2014) sprak de Gezondheidsraad haar zorgen uit over het stijgend gebruik van methylfenidaat bij kinderen met ADHD, zonder dat de langetermijneffecten bekend zijn. Ook zou er te weinig oog zijn voor andere vormen van gepaste zorg dan medicijnen. Zorg- en onderwijspartijen¹ en de ministeries van VWS en OCW delen deze zorgen en hebben op basis hiervan gezamenlijke doelstellingen en ambities geformuleerd.

Gezamenlijke doelstellingen en ambities

Voor kinderen met druk, impulsief gedrag of aandachtsproblemen is het nodig dat:

- er bij het bieden van zorg en onderwijs wordt gekeken naar wat een kind kan, in plaats van wat een kind ‘heeft’;
- er tijdig gepaste zorg wordt geboden (indien nodig) op basis van zorgvuldige diagnostiek;
- de juiste professional (bevoegd en bekwaam), met de juiste expertise, op de juiste plek, op het juiste moment wordt ingezet;
- de ketens van zorg en onderwijs goed op elkaar aansluiten, zodat alle noodzakelijke partijen tijdig betrokken worden, waarbij samenwerking tussen onderwijs, zorg, ouders en het kind essentieel is;
- zorgverleners nut en noodzaak van medicijngebruik als onderdeel van de behandeling zorgvuldig afwegen;
- de handelingsvaardigheden van ouders, opvoeders en leerkrachten verbeteren, als het gaat om het begrijpen en het omgaan met druk, impulsief gedrag en concentratieproblemen.

¹ Artsen Jeugdgezondheidszorg Nederland (AJN), landelijke oudervereniging Balans, Nederlandse Vereniging van Autisme (NVA), Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie (KNMP), Landelijke Beroeps Begeleiders in het Onderwijs (LBBO), Landelijke Huisartsenvereniging (LHV), Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG), Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NvVP), Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen (NVO), Nederlands Instituut van Psychologen (NIP), Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK) en de sectororganisaties voor het Primair en Voortgezet Onderwijs: de PO- en VO-raad.

Hoe gaan we hiermee aan de slag?

Om bovengenoemde doelstellingen en ambities te realiseren zetten de betrokken onderwijs- en zorgpartijen samen met de ministeries van VWS en OCW tot eind 2016 in op drie concrete actielijnen:

1. **Preventie en bewustwording**
2. **Samenwerking onderwijs en zorg**
3. **Richtlijnen en interventies**

Het plan van aanpak bevat per actielijn een groot aantal activiteiten en projecten, die altijd onder verantwoordelijkheid van een van de betrokken partijen worden uitgevoerd.

1. Preventie en bewustwording

Preventie en bewustwording zijn essentieel voor het verlenen van gepaste zorg. Vroegtijdige signalering en ondersteuning van ouders, kinderen en mede-opvoeders (zoals leerkrachten) werkt preventief en kan escalatie van problemen en zelfs mogelijke schooluitval voorkomen. Ook bewustwording van de rollen en mogelijkheden van de verschillende actoren (ouders, kinderen en mede-opvoeders) is belangrijk voor tijdige en gepaste zorg ('wat kan ik zelf doen?'), net als bewustwording van de verschillende behandelingsmogelijkheden c.q. interventiemogelijkheden, waaronder medicijngebruik. Diverse partijen, zoals de AJN (jeugdgezondheidszorg) afdeling Kinder- en jeugdpsychiatrie van de NVvP, oudervereniging Balans, ZonMW en de PO- en VO-raad organiseren activiteiten die preventie en bewustwording (rond onder andere medicijngebruik) stimuleren.

Deelnemende partijen binnen de Gepaste zorg

2. Samenwerking onderwijs en zorg

Samenwerking en aansluiting tussen onderwijs en zorg wordt met de nieuwe Jeugdwet en passend onderwijs steeds vanzelfsprekender en noodzakelijker. Insteek van beide is te kijken naar wat een kind kan, in plaats van wat het heeft. Om te kunnen bepalen wat een kind nodig heeft, dienen zorg en onderwijs goed op elkaar aan te sluiten. Hier is op een aantal punten nog verbetering mogelijk. De activiteiten in deze actielijn dragen bij aan die verbetering. Het gaat hier bijvoorbeeld om nieuwe ketensamenwerkingsafspraken, en de al bestaande werkagenda Verbinding passend onderwijs-Jeugdhulp, implementatieplannen van de PO- en VO-raad en de inzet op de professionalisering van leerkrachten.

3. Richtlijnen en interventies

Professionals werken vanuit richtlijnen. Deze bieden handvatten voor het handelen. Om daadwerkelijk tijdig 'gepaste zorg' te kunnen verlenen, is het van belang dat deze richtlijnen en de onderliggende interventiemogelijkheden zodanig zijn opgesteld dat zij professionals in staat stellen de juiste zorg en ondersteuning voor het kind te bieden. Diverse partijen zijn bezig met het opstellen van verhelderende richtlijnen. In november 2014 is de NHG-standaard ADHD gepubliceerd met bijbehorende publieksinformatie op Thuisarts.nl en deskundigheidsbevordering voor huisartsen. In mei 2015 is het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) gestart met de invoering van de JGZ-richtlijn ADHD. Trimbos start per 1 september 2015 met het opstellen van een zorgstandaard ADHD* voor zowel kinderen als volwassenen. En in opdracht van OCW ontwikkelt het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) hoe binnen de school het gesprek aan kan worden gegaan over kinderen die als lastig worden ervaren.

Meer informatie

Het Plan van Aanpak Gepaste Zorg loopt tot eind 2016. De betrokken partijen hebben zich met het accorderen van het plan gecommitteerd aan de uitvoering van alle hierin opgenomen acties, en zullen elkaar periodiek informeren over en scherp houden op de voortgang. Op: www.passendonderwijs.nl en www.voordejeugd.nl is meer informatie te vinden.

Voor meer informatie of vragen over Gepaste Zorg kunt u contact opnemen met: mw. Aafje Krug, e-mail: aafje.krug@minvws.nl, tel: 06 211 603 43

2 <http://www.kwaliteitsontwikkelingggz.nl/nieuws/nieuwsbrief-6-uitkomst-call-2014-toegekende-projecten-december-2014/>